

Shema za ocjenjivanje maturalnog testa iz Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti, jun 2015. godine

1. Zaokružen broj 4. *ukaže na različita gledišta o izboru novih sedam svjetskih čuda*
1 bod
2. Učenik/ca dobija **2 boda** ako izdvoji jedan od argumenata iz teksta i iznese odgovarajuće obrazloženje. Npr.: UNESKO nije podržala Veberovu inicijativu, jer takmičenje nema univerzalni karakter, glasanje je onemogućeno onima koji nemaju pristup internetu i sl. tačni odgovori.
Učenik/ca dobija **1 bod** ako iz teksta izdvoji samo argument, ali izostavi odgovarajuće objašnjenje.
3. Velike piramide u Gizi kao jedino svjetsko čudo starog vijeka koje i danas postoji i sl. tačni odgovori. – **1 bod**
4. Zaokružen broj 1. *drugog vijeka p. n. e. - 1 bod*
5. Učenik/ca povezuje informacije iz teksta, npr.: Takmičenje je bilo značajno ili poželjno za učesnike, jer doprinosi ugledu, popularnosti, razvoju turizma, ekonomskom prosperitetu zemalja čije su građevine proglašene za pobjednike i sl. tačni odgovori. - **1 bod**
6. Da, jer se broj 7 nalazi i u danu, i u mjesecu i u godini datuma proglašenja novih sedam svjetskih čuda. Broj 7 je kod starih Grka imao magično značenje i današnja lista je još uvijek ograničena na broj 7. Priznaju se i slični odgovori gdje učenik ukazuje na vezu između broja 7 u datumu i broja svjetskih čuda. - **1 bod**
7. Zaokružen broj 4. *ukaže na moguću vezu između pamćenja i muzike - 1 bod*
8. Zaokružen broj 3. *smanjuje krvni pritisak i opušta srce - 1 bod*
9. Učenik/ca odgovara da slušanje muzike sa 60 udaraca u minuti povećava potencijal za učenje ili ukazuje na vezu između ritma/tempa muzike i njenog uticaja na učenje.
1 bod
10. *Sviranje instrumenta i pjevanje - 1 bod*
11. Npr.: Ajnštajn - genije zahvaljujući violini, Sa 60 udaraca u minuti pamtiš 92 % i sl. odgovori koji imaju efekat privlačenja pažnje čitalaca - **1 bod**
12. Značenje: Uzaludnost nadanja i povjerenja u nešto ili nekog, nemogućnost ispunjenja onoga što se očekuje ili što je obećano, usljed dejstva različitih uzroka i sl. tačni odgovori - **1 bod**

13. Suprotno značenje: Sviti se (kome) oko srca; pozlati sve što dotakne; biti desna ruka (nekome), sl. tačni odgovori. - **1 bod**
14. Zaokružen broj 2. dativu - **1 bod**
15. Zaokružen broj 4. rječca - **1 bod**
16. Pauza u navedenom odlomku ima stilsku funkciju prikazivanja/naglašavanja napetosti i neprijatnosti u komunikaciji među likovima, potencira usamljenost i nerazumijevanje, zatvorenost prema drugima i usredsređenost na sopstvenu sudbinu i sl. tačni odgovori. – **1 bod**
17. Zaokružen broj 2. razočaranje i ogorčenje - **1 bod**
18. Zaokruženo NE. Obrazloženje: I pored konfliktnih situacija kroz koje su prošli likovi tokom dramske radnje, oni zadržavaju pasivan odnos prema životu i njihovi međusobni odnosi suštinski ostaju isti, samo što su sada razotkriveni a osjećanja promašenosti i nezadovoljstva izbijaju na površinu; ono što je trebalo da ih promijeni iznutra samo ih je još više utvrdilo u načinu života kojim su navikli da žive i sl. tačni odgovori. – **1 bod**
19. Đ. Bokačo: *Dekameron* – renesansa; R. Ratković: *Ponoć mene* – nadrealizam; Molijer: *Tartif* – klasicizam. – **1 bod**
20. *Uspavankom*
Odolijevam najezdama. – **1 bod**
21. a) Zaokružen broj 3. *metaforičan izraz* - **1 bod**
- b) Svaki stih je svojevrsna metafora i ima preneseno značenje, posebno naglašeno u prvom stihu, gdje se lirski subjekt poistovjećuje sa tvrđavom i sl. tačni odgovori, koji pokazuju da učenik/ca razumije da i pored naracije u izrazu, slikovitost i metaforičnost su dominantne odlike. – **1 bod**
22. Indirektni unutrašnji monolog; unutrašnji monolog u trećem licu; doživljeni govor
1 bod
23. Zaokružen broj 2. otploviti – **1 bod**
24. Zaokružen broj 4. Sinesteziya – **1 bod**
25. Univerzalna analogija izražava viziju svijeta u kojem ne postoji rascjepkanost na osjete pojedinačnih čula, već nudi mogućnost drugačije spoznaje stvarnosti i prirode u kojoj sve stoji u međusobnoj saglasnosti i povezanosti, ali te veze su za čovjeka nedokučive i mistične, zbog toga je uloga pjesnika, upravo u tome da tumači nevidljive i skrivene simbole u sadejstvu svih čulnih osjeta: zvukova, mirisa, boja... i sl. tačni odgovori. – **2 boda**
- Učenik dobija 1 bod ukoliko samo protumači šta je univerzalna analogija bez povezivanja sa pjesničkom vizijom svijeta, koja se u stvari njome izražava. – **1 bod**
26. Vrsta rime: obgrljena (abba) – **1 bod**

27. Priroda sa svojim manifestacijama u strukturi Lalićevog romana poprima ulogu znakovnog sistema čije se značenje mijenja onako kako se mijenja stanje svijesti glavnog junaka. Promjena pejzaža je i promjena mentalnih stanja lika, priroda postaje neka vrsta psihološke realnosti i sl. tačni odgovori. – **1 bod**

28. Polonije čita kraljici pismo sa namjerom da joj dokaže da je razlog Hamletovog neobičnog ponašanja/ludila neuzvrćena ljubav prema Ofeliji. – **1 bod**

29. Mletački (eksploatatorski, zapadni) i crnogorski(viteški, patrijarhalni) – **1 bod**

30. Uputstvo za ocjenjivanje eseja:

1. Čovjek je promjena, a zlo je ako ne poslušamo savjest kad se javi

1. zahtjev	<p>Učenik/ca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • navodi glavni motiv romana <i>Derviš i smrt.</i> - 1 bod
2. zahtjev	<p>Učenik/ca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tumači zašto se Ahmed Nurudin opredijelio za derviški poziv; 1 bod • kako se pripadnost derviškom redu odrazila na njegova promišljanja o životu i sudbini pojedinca. - 1 bod <p style="text-align: right;">Ukupno 2 boda</p>
3. zahtjev	<p>Učenik/ca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • objašnjava zbog čega Nurudin osjeća da više ne pripada nijednoj strani, šta pojačava <i>muku odlučivanja.</i> – 2 boda • iznosi primjer književnog junaka, koji takođe strada, jer je predodređen da napravi izbor. 1 bod <p style="text-align: right;">Ukupno 3 boda</p>
4. zahtjev	<p>Učenik objašnjava:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kakva će promjena proizići iz sukoba dogme i realnog života. 1 bod <p>Ukoliko stilski sređenije i sadržajnije odgovori - 1 bod</p> <p style="text-align: right;">Ukupno 2 boda</p>
5. zahtjev	<p>Učenik/ca objašnjava:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kako će prijateljstvo sa Hasanom navesti derviša na preispitivanje načela humanosti i morala izvan svijeta religije. 1 bod <p>Ukoliko stilski sređenije i sadržajnije odgovori - 1 bod</p>

	Ukupno 2 boda
6. zahtjev	<p>Učenik/ca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • objašnjava do kakvih spoznaja dolazi Nurudin nakon posjete musulimu – 1 bod • kadiji – 1 bod • muftiji – 1 bod <p style="text-align: right;">Ukupno 3 boda</p>
7. zahtjev	<p>Učenik/ca obrazlaže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kada svaka dogma, moral i načelo gube smisao u odnosu na pojedinačnu egzistenciju. 1 bod <p>Ukoliko stilski sređenije i sadržajnije odgovori - 1 bod</p> <p style="text-align: right;">Ukupno 2 boda</p>

Leksika	Jezička pravilnost	Koherentnost	Grafička forma teksta
originalnost (interpretira svojim riječima, sastav se ne zasniva samo na prepričavanju i ponavljanju datih formulacija), bogatstvo jezika, slikovitost, jasno i precizno izražavanje, uz minimalne greške 2 boda	<p>poštovanje gramatičke norme (pravilna upotreba padeža, glagolskih oblika, pravilna kongruencija, pravilno pisanje aorista pomoćnog glagola <i>biti</i>, završene misli u rečenici, skladan red riječi), uz minimalne greške 2 boda</p> <p>poštovanje pravopisne norme (pravilno pisanje velikog slova, pravilna upotreba interpunkcije, primjena znanja o glasovnim promjenama, dosljedna primjena jednog izgovora – ijekavskog ili ekavskog) 2 boda</p> <p style="text-align: center;">Ukupno 4 boda</p>	<p>dobra povezanost na nivou teksta i pasusa 2 boda</p>	<p>prilagođavanje ukupne organizacije i grafičke forme teksta njegovoj logičnoj strukturi (jasno razdvaja uvod, razradu, zaključak; unutar razrade odvaja pasuse) 2 boda</p>
ponavljanje riječi i izraza, dvosmislenost, ograničena upotreba riječi sa vrlo čestim greškama	<p>poštovanje gramatičke norme uz manje greške (greške tipa: <i>u vezi toga, s obzirom da</i>, semantičko miješanje predloga <i>zbog i radi...</i>) 1 bod</p>	<p>dobra povezanost na nivou teksta uz povremenu nepovezanost na nivou pasusa 1 bod</p>	<p>jasno razdvaja uvod, razradu i zaključak, ali ne odvaja pasuse unutar razrade 1 bod</p>

1 bod	poštovanje pravopisne norme uz manje greške (manje interpunkcijske greške, greške u rastavljanju riječi na kraju reda, greške u transkripciji stranih riječi...)		
	1 bod		
	Ukupno 2 boda		

2. Pojedinac i društvo u ogledalu predrasuda

1. zahtjev	<p>Učenik/ca:</p> <ul style="list-style-type: none"> objašnjava značenje pojma <i>stereotip</i> i ukazuje na mogućnosti definisanja ovog pojma u širem kontekstu tumačenja i razumijevanja. – 2 boda <p>Ukoliko je objašnjenje jednostrano bez iznošenja drugačijih objašnjenja ili šireg konteksta tumačenja ovog pojma – 1 bod</p> <p style="text-align: right;">Ukupno 2 boda</p>
2. zahtjev	<p>Učenik/ca:</p> <ul style="list-style-type: none"> objašnjava šta je glavni uzrok stereotipa i zašto im svi u nekim situacijama pribjegavamo – 1 bod
3. zahtjev	<p>Učenik/ca navodi i objašnjava:</p> <ul style="list-style-type: none"> najčešće predrasude koje se kod pojedinca formiraju pod uticajem porodičnog vaspitanja i roditeljskog autoriteta. <p style="text-align: right;">2 boda</p>
4. zahtjev	<p>Učenik/ca ukazuje na:</p> <ul style="list-style-type: none"> negativnu percepciju pojedinih društvenih zajednica uzrokovanu stereotipima. - 1 bod <p>Ukoliko stilski sređenije i sadržajnije odgovori - 1 bod</p> <p style="text-align: right;">Ukupno 2 boda</p>
5. zahtjev	<p>Učenik/ca opisuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> kako izgledaju pojedine profesije u ogledalu stereotipa navodeći više od jednog primjera. – 2 boda

	<p><i>Ukoliko detaljno objasni jednu profesiju - 1 bod</i></p> <p style="text-align: right;">Ukupno 3 boda</p>
6. zahtjev	<ul style="list-style-type: none"> • Učenik/ca objašnjava koliko su ukalupljena i rigidna mišljenja opasna po: • društvo – 1 bod • pojedinca – 1 bod • navodi primjer ekstremnih posljedica predrasuda. – 1 bod <p><i>Ukoliko stilski sređenije i sadržajnije odgovori - 1 bod</i></p> <p style="text-align: right;">Ukupno 4 boda</p>
7. zahtjev	<p>Učenik/ca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • iznosi svoje mišljenje na koji se način stereotipi mogu promijeniti ili suzbiti. -1 bod <p><i>Ukoliko stilski sređenije i sadržajnije odgovori - 1 bod</i></p> <p style="text-align: right;">Ukupno 2 boda</p>